

สารบัญ

บทนำ: สามก๊ก: จีน สหรัฐฯ รัสเซีย 10

จากสมรภูมียุเครนถึงสมรภูมิไต้หวัน

50 ปี ภูมิรัฐศาสตร์โลกกลับตาลปัตร 18

มองสงครามยูเครนด้วยภาชิตจีน 24

ปูตินรีเซ็ตระเบียบโลก แต่ดันเข้าทางสหรัฐฯ 30

ปูตินไม่ชนะ แต่อาจไม่แพ้ 36

อินเดียวกับเกมการเมืองสหรัฐฯ-จีน-รัสเซีย 42

ไต้หวันในเงาวิกฤตยูเครน 48

ทางออกและทางตันของปัญหาจีน-ไต้หวัน 54

สงครามไต้หวันจะเกิดเมื่อไหร่ 60

ความปกติใหม่ (New Normal) ในช่องแคบไต้หวัน 66

คนไต้หวันต้องการอะไร 72

จีนต้องการอะไรจากสหรัฐฯ และทำไมสหรัฐฯ ให้จีนไม่ได้ 78

ฟ้าปัด: จุดสิ้นสุดโลกาภิวัตน์

ขีดเส้นแบ่งภูมิรัฐศาสตร์โลกได้กี่แบบ 84

หยวน vs. ดอลลาร์ vs. รูเบิล 90

ยุคของการรื้อสร้างซัพพลายเชนใหม่ 98

เหตุผลแท้จริงที่สหรัฐฯ ต้องย้ายโรงงานกลับประเทศ 104

IPEF: กลศึกสหรัฐฯ ปิดล้อมจีน	110
ยุทธศาสตร์จีนในยุคเงินเฟ้อโลก	116
ทำไมจีนไม่มีปัญหาเงินเฟ้อ	122
เศรษฐกิจโลกกับคนป่วยทั้งสาม	128
จีนขาลง?: สีจิ้นผิงกับวิกฤตภายในของจีน	
จีนกับคำสาปสามชั่วคน	136
สีจิ้นผิง จักรพรรดิจีน กับเดิมพันอำนาจ	142
ปริศนาฟองสบู่สังหาริมทรัพย์จีน	150
สโลแกนใหม่ Common Prosperity	156
ปัญหาการเมืองของสีจิ้นผิง	162
เศรษฐกิจสองชั่ว	168
2022: เมื่อจีนเข้าสู่วัยกลางคนอย่างสมบูรณ์	174
ขั้นต่อไปของการหมุนเวียนเศรษฐกิจภายในจีน	178
จีนเล็ก Soft Tech เปลี่ยนสู่ Hard Tech	182
Zero Covid: ปริศนาจีนไม่ยอมเปิดเมือง	188
เวลายังอยู่ข้างจีนหรือไม่	194
บทสรุป: เคล็ดชัยชนะในสามก๊ก	200

คำนำ

ในการเดินหมากรุกนั้น เราจะเรียกก้าวอย่างท้าย ๆ ของเกมว่าเป็นช่วง “Endgame” ซึ่งจะเป็นก้าวเดินสำคัญที่ทั้งสองฝ่ายต้องใช้ความระมัดระวัง สูงยิ่งในการเดินหมาก เพราะจะเป็นตัวตัดสินชัยชนะสุดท้ายของเกม

เกือบทุกครั้ง ชัยชนะไม่ได้มาจากช่วงเปิดเกม หรือกลางเกม แต่มาจากการตัดสินใจนาที่ท้ายๆ ที่กำลังปิดเกม

ท่ามกลางวิกฤตต่อวิกฤต ตั้งแต่สงครามยูเครน โควิด เงินเพื่อหลายคนมักถามผมว่าจีนกำลังเดินหมากก้าวอย่างท้ายๆ เพื่อปิดเกมต่างๆ อย่างไร จีนจะมีทางลงจากการไปจับมือกับปูตินก่อนเกิดสงครามยูเครนอย่างไร จะมีทางลงจากนโยบาย Zero Covid ที่เคร่งครัดอย่างไร จะเดินหมากอย่างไรในยุคเงินเฟ้อโลก จะพยุงตัวเองไหวไหมท่ามกลางปัญหาภาคอสังหาริมทรัพย์ที่ฉุดรั้งเศรษฐกิจ และจะมีทางลงอย่างไรกับกรณีพิพาทไต้หวันที่หลายคนมองว่าเป็นความเสี่ยงทางภูมิรัฐศาสตร์ที่ใหญ่ที่สุดต่อจากสงครามยูเครน

หนังสือเล่มนี้ตั้งใจจะตอบคำถามเหล่านี้ โดยมีฉากหลังของเรื่องเป็นเกมสามก๊กระหว่างมหาอำนาจ หนังสือเปิดเรื่องด้วยสมรภูมิยูเครน และไต้หวัน ซึ่งทำให้เห็นการเดินเกมของจีน สหรัฐฯ และรัสเซีย จากนั้นจึงชวนผู้อ่านสำรวจผลของความขัดแย้งระหว่างมหาอำนาจที่พาโลกเข้าสู่ยุค “เศรษฐกิจโลกป่วย” ตามกันเป็นลูกโซ่ ต่อเนื่องมาถึงปัญหาเศรษฐกิจภายในของจีนที่ชวนให้หลายคนสงสัยว่าจีนเข้าสู่ยุค “ขาลง” หรือยัง

บทความในหนังสือเล่มนี้รวบรวมมาจากที่เคยตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์
กรุงเทพธุรกิจ แพลตฟอร์ม Blockdit และเว็บไซต์ The101.world โดยผม
ได้แก้ไขปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยและมีความเชื่อมโยงเป็นระบบมากขึ้น
เพื่อฉายภาพเศรษฐกิจการเมืองโลกในยุคสามก๊ก และเจาะลึกยุทธศาสตร์
การเดินทางมากปิดเกมต่างๆ ของจีน

ผมขอขอบพระคุณสำนักพิมพ์ bookscape และกองบรรณาธิการ
ของสำนักพิมพ์ที่คุณดูแลต้นฉบับเป็นอย่างดีเช่นเคย และสนับสนุนผลงาน
ของผมอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เล่มแรกจนปัจจุบัน

อาร์ม ตั้งนิรันดร

China Endgame

อ่านเกมสามก๊ก
จีน สหรัฐฯ รัสเซีย

อาร์ม ตั้งนิรันดร

บทนำ

สามก๊ก: จีน สหรัษฎุช รัตไชย

หมากการเมืองโลกวันนี้ช่างคล้ายกับพงศาวดารสามก๊กของจีน
ในอดีตอย่างไม่น่าเชื่อ

ศึกระหว่างก๊กโจโฉ ก๊กเล่าปี่ และก๊กซุนกวนเมื่อหลายพันปีมาแล้ว
คล้ายกับสถานการณ์สามมหาอำนาจโลกในวันนี้ไม่น้อยสี่ข้อด้วยกัน

ข้อแรกสุด คือสามก๊กเป็นเกมยุทธศาสตร์ที่เบอร์สองและเบอร์
สามจับมือกันสู้เบอร์หนึ่ง ถ้าเป็นในยุคสามก๊ก ก๊กโจโฉแข็งแกร่งที่สุดใน
ทุกด้าน รองลงมาคือก๊กของซุนกวนที่เศรษฐกิจเจริญรุ่งเรือง แต่กำลังทหาร
ค่อนข้างอ่อนแอ ส่วนก๊กเล่าปี่เล็กและยากจนที่สุด แต่ขึ้นชื่อว่ารบเก่ง
และมีขุนศึกชั้นยอดหลายคน ก๊กซุนกวนกับก๊กเล่าปี่จึงจำเป็นต้องจับมือกัน
ตัดทานพลังอันยิ่งใหญ่ของโจโฉ

หากเปรียบเทียบกับสถานการณ์โลกวันนี้ สหรัฐฯ ยังคง
แข็งแกร่งที่สุดในทุกมิติ ส่วนจีน เป็นมหาอำนาจด้านเศรษฐกิจ แต่ไม่เคย
มีประสบการณ์รบพุ่งในสงครามจริงมานานแล้ว ขณะที่รัสเซียอ่อนแอ
ที่สุดในสามขั้วอำนาจ แต่มีชื่อเสียงโดดเด่นด้านการรบ และในยุคใหม่

พลังกองทัพไม่ได้วัดที่ขุนศึก แต่วัดที่อาวุธนิวเคลียร์ ซึ่งรัสเซียเห็นว่า ไม่น้อยหน้าสหรัฐฯ เลย

ข้อที่สอง แม้สองก๊กเล็กจะสร้างภาพจับมือกันเพื่อสู้ก๊กใหญ่ แต่จริงๆ แล้วสองก๊กเล็กมียุทธศาสตร์การต่อสู้ที่แตกต่างกัน ก๊กเล่าปีต้องการล้มล้างอำนาจของโจโฉในทันทีและสถาปนาอำนาจใหม่ ขณะที่ ก๊กซุนกวนมุ่งเน้นที่การรักษาความเจริญรุ่งเรืองภายใน หวังให้ก๊กโจโฉอ่อนแอลง แต่ไม่ต้องการให้ล้มพังในทันที เพราะเกรงจะทำให้แผ่นดินปั่นป่วน ในระยะสั้นและกลาง ซุนกวนจึงเพียงต้องการโน้มน้าวให้ก๊กโจโฉยอมรับการผงาดขึ้นมาของตน โดยไม่ยกทัพลงมาราบปราม แล้วค่อยๆ หวังให้โลกเปลี่ยนผ่านมาอยู่ภายใต้การนำของตนในระยะยาว

รัสเซียในวันนี้ แม้จะอ่อนแอที่สุดในสามชั่วอำนาจ แต่กลับมียุทธศาสตร์เชิงรุกที่ชัดเจนและดุเดือดที่สุด โดยต้องการล้มระเบียบโลกเสรีนิยมของสหรัฐฯ หวังล้างแผลแค้นที่สหรัฐฯ เคยทุบสหภาพโซเวียตจนพังทลาย ขณะที่ยุทธศาสตร์หลักของจีนนั้นไม่ได้ต้องการล้มระเบียบโลกของสหรัฐฯ ทันที แต่ต้องการเข้ามามีบทบาทมากขึ้นและเป็นผู้นำร่วมกับสหรัฐฯ ในระเบียบโลกทุนนิยมอย่างที่เป็นอย่างในปัจจุบัน ส่วนในอนาคตเมื่อตนแข็งแกร่งและมีความพร้อมมากขึ้น จึงหวังจะค่อยๆ เปลี่ยนผ่านไปสู่การเป็นเบอร์หนึ่งแทนที่สหรัฐฯ ในโครงสร้างระเบียบโลกทุนนิยม

จีนทำมาค้าขายภายใต้ระบบการค้าและระบบการเงินระหว่างประเทศของตะวันตก จีนจึงไม่ต้องการพลิกโลกทั้งใบในทันที เพราะจีนเองจะเสียมากกว่าได้ จีนยังคงได้ประโยชน์จากระเบียบโลกปัจจุบันที่สหรัฐฯ สร้างไว้และเป็นผู้นำอยู่ เพียงแต่ต้องการให้สหรัฐฯ หยุดทุบจีนและยอมรับให้จีนขึ้นมาเป็นคู่บัลลังก์จักรพรรดิ ร่วมกำหนดระเบียบโลกให้มากขึ้น

ข้อที่สาม ในพงศาวดารสามก๊ก ก๊กเล่าปีมียุทธศาสตร์ “ต้องรุกเพื่ออยู่รอด” เสมือนรัสเซียวันนี้ที่ดูแข็งกร้าว ดุดัน และจำเป็นต้องสร้างสงครามเพื่อความอยู่รอดของตน ตำราพิชัยสงครามจีนอธิบายว่า ยิ่งอ่อนแอ ยิ่งต้องอาศัยการรุก ไม่ใช่เพื่อทำลายศัตรู แต่เพื่อรักษาฐานอำนาจของตน

ไว้ให้ได้ การทำสงครามกับศัตรูจะช่วยสร้างสามัคคีในรัฐ ทำให้ศัตรูไม่สามารถทำลายหรือบดขยี้ก็กลืนได้ในทันที เพราะต้องคอยตั้งรับ การบุกรุกที่สร้างความปั่นป่วนรำคาญอยู่ตลอด

ยุทธศาสตร์ของรัสเซียในวันนี้ก็มุ่งใช้เกมการรุกและการทำสงครามไฮบริด มุ่งสร้างความปั่นป่วนรำคาญทั้งสงครามไซเบอร์ สงครามข้อมูลข่าวสาร การแฮ็กข้อมูล และการแทรกแซงการเลือกตั้งภายในของสหรัฐฯ ไปจนถึงการทำสงครามรบจริงชนิดเสียเลือดเนื้ออย่างหนักหนาสาหัสในยูเครน

ทั้งหมดนี้ ปฏิเสธว่าจำเป็นต้องทำเพื่อความอยู่รอดของฐานอำนาจของตนในรัสเซีย แทนที่จะเป็นฝ่ายตั้งรับการขยายอิทธิพลขององค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ หรือ นาโต (NATO) และค่านิยมเสรีนิยมประชาธิปไตยที่เริ่มคืบคลานมาประชิดชายแดน สู้บุกออกไปก่อศึกสงครามเพื่อแสดงความแข็งแกร่งทางการทหาร สร้างสามัคคีในหมู่คนรัสเซียกับศัตรูภายนอก พร้อมสร้างความปั่นป่วนภายนอกอยู่ตลอด เพื่อเบี่ยงเบนไม่ให้คนตระหนักถึงความอ่อนแอภายในที่กำลังกัดกร่อนรัสเซียทั้งทางเศรษฐกิจและการเมือง

ข้อสุดท้ายแต่สำคัญมากก็คือ ก๊กเล่าปีกับก๊กซุนกวนนั้นเป็นพันธมิตรหลวมๆ มากกว่าจะเป็นพันธมิตรจริงจัง ใครเคยอ่านสามก๊กจะทราบว่า ทุกครั้งที่ขงเบ้ง กุนซือใหญ่ของก๊กเล่าปี ยกทัพใหญ่บุกก๊กโจโฉ จะส่งจดหมายขอให้ซุนกวนยกทัพบุกพร้อมกัน แต่ทุกครั้งซุนกวนกลับนั่งนิ่งเตรียมเป็นตಾಯูกว่าพุงปลา ทำมากที่สุดก็เพียงส่งกองทัพไปชายแดนแต่ไม่ได้บุกจริง แน่หนอนว่าซุนกวนไม่ได้ช่วยโจโฉ แต่ก็ไม่ได้ช่วยขงเบ้งเต็มที่เช่นกัน ยุทธศาสตร์หลักของซุนกวนคือดูว่าขงเบ้งจะชนะจริงไหม ก่อนจะทุ่มสุดตัวไปกับขงเบ้ง

มีการเปรียบเทียบพันธมิตรจีนและรัสเซียตอนนี้ว่าเหมือนก้อปราสาทบนกองทราย เพราะในอดีตจีนกับรัสเซียเคยบาดหมางกันมาทั้งเรื่องเขตแดนและประวัติศาสตร์ ไม่ใช่ว่ารักกันแนบสนิทมาแต่ปางไหน

วันนี้เป็นพันธมิตรกันก็เพียงเพราะกำลังถูกสหรัฐฯ หมายหัวเล่นงาน ทั้งคู่ เรียกว่าทั้งคู่มีศัตรูร่วมกันมากกว่าจะเป็นมิตรที่ร่วมอุดมการณ์ที่แท้จริง

ท่าที่จีนในสงครามยูเครนจึงออกมาในลักษณะตาอยู่คอดู สถานการณ์มากกว่าจะทุ่มสุดตัวเป็นตายไปกับรัสเซีย ยิ่งการรบในยูเครน ดูจะเป็นสงครามยืดเยื้อยาวนานและมีความไม่แน่นอนสูงมาก ยุทธศาสตร์ของจีนจึงไม่ต้องการแตกหักจากสหรัฐฯ และตะวันตกแบบขาดสะบั้น เพราะเศรษฐกิจจีนพึ่งพาและเชื่อมโยงกับสหรัฐฯ และตะวันตกมากกว่ากับรัสเซีย แน่หนอนว่าจีนไม่ร่วมคว่ำบาตรรัสเซีย และคงช่วยรัสเซียทางเศรษฐกิจเท่าที่จะช่วยได้ แต่จะให้เสียเงินทุ่มสุดตัวสหรัฐฯ ก็คงไม่ใช่

ส่วนสหรัฐฯ นั้น แม้จะผิดพลาดมามากมาย แต่ก็ยังเป็นประเทศที่เฉียบคมมากในการจัดลำดับความสำคัญทางยุทธศาสตร์ ซึ่ง ณ ตอนนี้ ศัตรูอันดับหนึ่งของสหรัฐฯ คือจีน สาเหตุหนึ่งที่สหรัฐฯ ถอนทัพออกจากอัฟกานิสถานและพยายามจำกัดการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสงครามที่ยูเครน ก็เพราะสหรัฐฯ รู้ว่าจะรบพร้อมกันหลายศึกไม่ได้ ตอนนี้อยู่ในความอันดับหนึ่งของสหรัฐฯ คือจีนเท่านั้น หากสหรัฐฯ สามารถจัดการสยบจีนได้สำเร็จ รัสเซียเองก็ไม่มีพื้นที่ใหญ่ให้พึ่งพา และดุลอำนาจโลกก็จะกลับไปเป็นโลกที่นำโดยสหรัฐฯ อย่างสมบูรณ์อีกครั้ง

หนังสือเล่มนี้จะชวนวิเคราะห์ว่าสงครามยูเครนกลายมาเป็นจุดเปลี่ยนของโลกได้อย่างไร เสมือนหนึ่ง “ศึกเซ็กเพ็ก” ที่เคยแบ่งแผ่นดินเป็นสามก๊กเมื่อครั้งอดีตกาล แผ่นดินโลกวันนี้ได้เข้าสู่การสิ้นสุดของยุคโลกาภิวัตน์ที่มีสหรัฐฯ เป็นผู้นำและผู้จัดระเบียบโลก เปลี่ยนมาสู่ยุคฟ้าปิดที่เต็มไปด้วยการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายจนผลึกเศรษฐกิจโลกทั้งใบให้อ่อนแอลง

ทั้งหมดนี้ จีนในฐานะผู้เล่นหลักคนหนึ่งกำลังเดินหมากเพื่อปิดเกมอย่างไร ท่ามกลางวิกฤตภายในที่กำลังทำลายสีเงินผิงอย่างหนักยิ่งเช่นกัน